

Verslag wijkavond “Van het gas af, en dan?”, 17 januari, Molenplaats Sonsbeek

Donderdag 17 januari organiseerde De Groene Vos de wijkavond ‘Van het gas af, en dan?’ Ondanks de sneeuwval die avond vulde de Molenplaats Sonsbeek zich aardig met een 90-tal aanwezigen. Het was een inleidende bijeenkomst, bedoeld om te peilen of mensen in St Marten Sonsbeekkwartier al warm lopen voor gasvervangende maatregelen. We hadden in het programma veel tijd ingeruimd voor de huidige ontwikkelingen en visies van overheden e.d., naast ervaringen van leveranciers en bevindingen van bewoners die hun eigen woning of straat willen verduurzamen.

Wijken van de Toekomst

Na een kort welkomstwoord van Jan Schreur, voorzitter van De Groene Vos, start de eerste spreker, Jan Straatman. Hij maakt duidelijk hoe Parijs en het Klimaatakkoord door verschillende partijen in beleid worden omgezet rond energie en gebruik van gas en olie. Alleen al aan de verschillende streefdata (Provincie Gelderland: 2030 geen aardgas meer, Gelders Energie Akkoord 2035 van gas af) is te zien dat niet iedereen met dezelfde snelheid handelt. Jan Straatman toont een filmpje van een Wijk van de Toekomst uit Nijmegen. Ook daarin komt naar voren dat mensen met verschillende belangen tot verschillende afwegingen komen. Toch helpt het om samen op te trekken, zeker in een wijk. Vanuit dat uitgangspunt heeft het Wijk-van-de-Toekomstprogramma een proces in vier fasen opgezet, te beginnen met Oriënteren en Keuzes maken. Wijken die willen verkennen wat van het gas af voor hen betekent, krijgen ondersteuning in de vorm van techniek, geld en (wijk)procesbegeleiding.

Gemeentelijk beleid

Marc van der Burght van Gemeente Arnhem legt vervolgens uit hoe New Energy Made in Arnhem 2015 – 2020 programma in 2018 een extra doelstelling kreeg: uitzoeken hoe de Arnhemse wijken aardgasvrij kunnen worden. Ook voor de gemeente ligt de nadruk op langzaam maar zeker in verschillende wijken – mét de bewoners – toewerken naar ‘van het gas af’. En ook in dit programma is er allerlei steun en geld beschikbaar om als wijk plannen te maken en uit te voeren. Er zijn nu 3 à 4 Arnhemse wijken actief bezig met de wijk-warmtetransitie, los van de wijken die al (gedeeltelijk) aardgasvrij zijn door het stadswarmtenet zoals in Presikhaaf.

Nul op de Meter

Vincent van Bruggen (NOM West) benadert het probleem andersom vergeleken met het motto van de avond: “... en dan van het gas af”. Hij is een Nul op de Meter (NOM) project in Arnhem West begonnen waarbij in kaart wordt gebracht wat individuele woningen/mensen nodig hebben om tot Nul op de Meter te komen – een situatie waar door een combinatie van lager gebruik en eigen opwekking de jaarlijkse energierekening op nul blijft steken. Hij probeert in het maatwerk dat voor renovatie van de veelal vooroorlogse woningen nodig is de gemeenschappelijke componenten op te zoeken, om zo op termijn ‘seriematig maatwerk’ mogelijk te maken. Op dit moment zijn echte NOM-maatregelen voor vooroorlogse woningen nog veel te duur, maar Vincent heeft in voorkomende gevallen al wel aanbevelingen kunnen doen voor meer stapsgewijze renovaties. Van hem komt vanavond de gevleugelde term ‘no-regret’ maatregelen – stappen richting NOM die zonder spijt al wel kunnen worden gerealiseerd. Deze maatregelen gaan overigens niet meteen over van het gas af. Ook Vincent benadrukt dat isoleren en warmte terugwinnen beter zijn en voorlopig nog wel blijven dan het vervangen van de CV ketel. Over een paar jaar zal NOM Arnhem West de eerste woning in

het project gaan NOM renoveren – met extra subsidie om te zorgen dat de maatregelen niet alleen goed en comfortabel, maar ook betaalbaar zijn. Vincent verwacht dat rond 2030 ook vooroorlogse woningen regulier NOM gerenoveerd kunnen worden – voor kostpijzen die 60% lager liggen dan vandaag de dag. Tot die tijd blijft het advies om vooral rond gepland groot onderhoud te focussen op NOM-ready en no-regret maatregelen. Stap voor stap komen we er wel.

Frisse Energie

Ook Maarten Reichgelt geeft aan dat een goede CV ketel, met (extra) isolerende maatregelen en wat zonnepanelen, voor de meeste mensen/woningen voorlopig wel een logische keus is. Hij spreekt vanuit coöperatie Frisse Energie, een Arnhemse leverancier van zonnepanelen, warmtepompen, infrarood verwarmingspanelen en installatie diensten. Hij is als zodanig gewend om praktische antwoorden op vragen te zoeken, maar ook heel nieuwsgierig naar nieuwe dingen – wat wel handig is als leverancier van oplossingen voor de energietransitie. Zo is Frisse Energie bezig om ervaring op te doen met warmteverliesrekeningen om te kunnen adviseren over een set van oplossingen die samen tot een aangename warmte leiden. Dat dit geen simpele $a+b=c$ rekensom is blijkt wel uit de vraag uit de zaal over vloer- versus radiatorverwarming. Een volgende vraag gaat over het geluid van warmtepompen. Daar hebben veel mensen over gehoord. Het geluidsniveau heeft te maken met het type pomp (wel/niet de aarde in, wel/niet met ventilator), maar ook de kwaliteit van de installatie is een factor.

Na renovatie daadwerkelijk van het aardgas af

De volgende spreker, Cees van Beek, heeft zijn eigen huis uit 1954 verduurzaamd. Aan alle kanten isoleren (spouwmuur, extra buitenwanden, driedubbel glas), 20 zonnepanelen en maatregelen als warmteterugwinning uit tapwater en een warmtepomp – goed geïnstalleerd, vrijwel geluidloos - maken samen dat Cees de oude energierekening van € 400 per maand terug kan brengen naar nul. Hij vertelt mede aan de hand van vragen uit de zaal hoe hij dat bereikt heeft.

Panel

Ter afsluiting van de avond gaan de aanwezigen in gesprek met een panel dat bestaat uit de bovengenoemde sprekers en Ian van Dulmen, een wijkbewoner uit de Nijhoffstraat die ook z'n eigen zelfbouwwooning heeft verduurzaamd. Het gesprek tussen zaal en panel komt makkelijk los. Er worden vragen gesteld, voorbeelden genoemd en over en weer tips gegeven. De aanwezigen in de zaal zijn zeer geïnteresseerd, maar het merendeel heeft zelf nog geen concrete stappen gezet. Omdat er bijvoorbeeld met de andere bewoners in het appartementencomplex nog geen overeenstemming is, of omdat het onduidelijk is welke maatregelen de beste oplossing zijn voor een bepaald blok of woning. Of omdat de kosten toch tegen lijken te vallen – het moet wel kunnen. Een andere, relatief veel genoemde reden is dat mensen huren – wat kunnen huurders wel en niet om zich voor te bereiden op 'Van het gas af?'

No-regretmaatregelen

Al met al zijn er veel praktische en minder praktische zaken besproken. Er is interesse en mensen hebben contactgegevens uitgewisseld. Maar vooralsnog lijkt een wijkproject richting 'Van het gas af' in Sint Marten-Sonsbeekkwartier nog niet aan de orde. Misschien omdat er nog veel 'no-regret'-stappen kunnen worden gezet, zoals isolatiemaatregelen, driedubbel glas, enz. Daar krijg je nooit spijt van. Ook speelt vast mee dat 'de wijk' in ons geval niet zo heel eenvormig is. Hoe dan ook, mensen kunnen bij De Groene Vos terecht met vragen of aanvullende opmerkingen. Mochten er concrete ideeën of plannen worden aangedragen, zullen we daar zeker wat mee doen.

Vragen, opmerkingen en aanvullende info: neem contact op met De Groene Vos

1. Arnhem Aan (gemeente): lenen van warmtecamera's, procesbegeleiding wijk, onderzoek naar mogelijkheden.
2. NOM Arnhem West: informatie project, eventueel aanmelden voor documenteren/inmeten woningen.
3. Frisse energie: warmte-verliesberekening, advies; zonnepanelen; infrarood panelen (voelen, eventueel uitproberen); warmtepompen
4. Buurtzon – zonnepanelen op daken van Volkshuisvesting, zowel geschikt voor huiseigenaren als huurders.
5. Bouwkringloopwinkel: <https://bouwkringloop.repurpose.nl/>
6. Leningen voor eigenaren/bewoners die willen verduurzamen – voorbeeld Assen
7. <https://wkotool.nl/>
8. Contact zoeken met Portaal.